

Posudek diplomové práce Lucie Rajlové *Pražská baletní scéna a její hlavní představitelé ve 2. polovině 20. století*, Pracoviště Orální historie – Soudobé dějiny, Fakulta humanitních studií UK, 2015.

Lucie Rajlová nás ve své diplomové práci seznamuje s prostředím baletní scény, světa, který sama dobře zná. Zaujetí diplomantky tématem je na první pohled patrné a domnívám se, že se v textu projevuje veskrze pozitivně. Stačí se podívat na rozsáhlý seznam sekundární literatury k tématu, s níž diplomantka pracovala, nebo na část reflektující historický kontext zpracování tématu. Snad nejzřetelnější je osobní (i emoční) zainteresovanost autorky patrná v těch pasážích textu, kde diplomantka hovoří o „svých“ narátorkách (tři) a narátorovi (jeden).

S ohledem na poměrně malý počet rozhovorů (celkem sedm) v podstatě nebylo možné naplnit zadání (viz název práce) prostřednictvím analýzy a interpretace orálněhistorických rozhovorů. Diplomantka k projektu přistoupila s velkým nadšením; s ohledem na tematickou spřízněnost se na doporučení Centra orální historie se zapojila i do sběru rozhovorů pro projekt dějin AMU. Přesto se jí z nejrůznějších důvodů nepodařilo realizovat rozhovorů více. Svoje zkušenosti z této fáze výzkumu velmi detailně rozpracovala v metodologické části práce.

Využila prostor v diplomové práci, aby se stále se rozšiřující komunitou orálních historiků a historiček sdílela praktická úskalí výzkumu, s nimiž se může setkat každý z nás. Metodologická část tak není jen bezduchou citací (či v lepším případě parafrází) výňatků z méně či více relevantních metodologických textů, ale je skutečným přínosem. Je přínosem pro diplomantku, která se může při realizaci dalších podobných projektů vyvarovat chyb, které udělala a které dokázala explicitně pojmenovat. A může být i příspěvkem k širším metodologickým diskusím o úskalích aplikace metody orální historie. Myslím, že autorka předkládané práce je první, která do úvah o interakci s narátorkami, zahrnuje například analýzu oblečení (s. 94). Může to na první pohled působit směšně, ale každá změna v interakci má své pozadí, nese nějaké sdělení, může být významotvorná.

V interpretační části práce se diplomantka pokusila zaplnit „bílá místa“, tedy reflektovat témata v sekundární literatuře dosud nezmapovaná (či zmapovaná nedostatečně). Soustředila se na dva hlavní tematické okruhy: 1) vliv komunistického režimu na oblast baletu (stranickost, spolupráce se Státní bezpečností, zásahy do dramaturgie); 2) a pro tanečnický a tanečnický velmi palčivý problém, ať již z hlediska praktického či emocionálního, a to je ukončení kariéry. Do první skupiny poněkud nešikovně zahrnuje také téma homosexuality. To je však výtku formálního charakteru.

Větší problém spatřuji v tom, že interpretační část, až na drobné výjimky, zůstává na rovině popisnosti. Rozhodně oceňuji, že diplomantka úryvky z rozhovorů v některých částech doplňuje a komparuje s archivními prameny. Nicméně její závěry jsou pak spíše

jen doprovodnými komentáři, bez hlubšího promýšlení souvislostí a interpretačních závěrů.

Ráda bych diplomantku požádala, aby tento nedostatek částečně „napravila“ v rámci obhajoby. S ohledem na velmi rozsáhlou metodologickou část práce, prosím, aby při ústní prezentaci téma praktické aplikace metody orální historie bylo co nejvíce upozaděno. Dále bych diplomantku požádala, aby v následné diskusi detailněji prezentovala téma sledování, tzv. voček (v textu chybí definice – předpokládám, že se jednalo o tajné spolupracovníky/spolupracovnice Státní bezpečnosti). Diplomantka zmiňuje, že některé relevantní části rozhovorů k tomuto tématu byly při autorizaci vyškrtuty (s. 102). Prosím, ať anonymně prezentuje témata, případně konkrétní ukázky takových zásahů, jejich rozsah, počet (pokud je to možné). Dále bych chtěla požádat o interpretaci těchto autorizačních zásahů – co vypovídají o baletní scéně jako celku, o vztazích mezi jejími aktéry/aktérkami, co vypovídají o minulosti, případně přítomnosti.

Pokud jde o formální stránku práce, bohužel musím upozornit na ne příliš zdařilou jazykovou podobu textu. Rozhodně bych autorce do budoucnosti doporučila oprostít se od komplikovaných trpných vazeb, vyjadřovat se jasně, jednoduše. Na druhé straně však oceňuji například zpracování jmenného rejstříku (s. 135–138), což bývá nedílná součást kvalitních odborných publikací, nikoli však diplomových prací.

Především s ohledem na málo propracovanou interpretační část práce, hodnotím diplomovou práci Lucie Rajlové známkou 2 za předpokladu kvalitní obhajoby.

Posudek vypracovala:

Lenka Krátká

14. 8. 2015